SỐ THỨ 1884 NGÀY THỨ BẢY 8 JUILLET 1922 NĂM THỨ MƯỜI

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ: 0$02

	HANOI [illegible]	Người đem đến nhà	Gửi số giấy thép	Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Ai-lao	Nam-kỳ, Đại-Pháp và các thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	9$00
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique:
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 160

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
4e page: Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

THẾ NÀO LÀ HẠNH-PHÚC?

Phàm đã sinh ra làm kiếp người, ai cũng muốn cho cái đời ba vạn sáu nghìn ngày kia được sung sướng, được tránh khỏi những cái nỗi thảm sầu đau đớn, ai cũng muốn cho cái thân nhỏ bé kia tuy đã sa vào bể khổ mà thoát được những nỗi phiền-cực gian-truân; nói tóm lại ai cũng ra công cùng sức mà mưu cầu hạnh phúc cho mình. Chẳng có thể sao lại có cái cảnh-tượng tranh-danh đoạt lợi, cái cảnh-tượng đua sức thi tài; sao lại có cái cảnh-tượng rất nên náo nhiệt cả ngày lẫn đêm, không lúc nào ngớt, không xứ nào không? Cái cảnh tượng sinh-hoạt ấy chẳng là vì người ta muốn tìm hạnh phúc mà nên ư!

Nhưng ngán thay! ai nấy đều ra công cố sức để tìm cho được hạnh-phúc, mà thật tìm được hạnh phúc dễ thường chẳng được mấy người! Vì lắm người không biết phân biệt cái chân hạnh-phúc với cái giả hạnh-phúc, thành thử tốn công mệt sức mà vẫn là công cán giã-tràng! Đến khi đã phải lắm phen thất-vọng, bây giờ thành ra chán ngán cuộc đời, tưởng rằng hạnh-phúc không phải là một vật tìm được ở trên mặt địa-cầu, mới sinh ra lòng yếm-thế, chỉ thở vắn than dài, không còn thiết tha chi nữa! Mà thực ra thì hạnh-phúc có phải là một vật hiếm có, một vật không thể kiếm được đâu! Nếu biết hạnh-phúc là gì thì thật là không phải tốn công mệt sức mà tìm ra rất dễ!

Vậy chớ chân hạnh-phúc là gì? Muốn biết chân hạnh-phúc là gì, tưởng trước nên nói rõ những cái giả hạnh-phúc mà thế-gian thường nhầm lẫn xưa nay.

Một là hạnh phúc không phải ở sự giàu-có. Nhiều người tưởng rằng chỉ có kim-tiền là có thể tạo thành hạnh-phúc được thôi, vì thế nên một lòng thờ phụng tài thần, bao nhiêu tâm-lực não-lực đều dùng vào việc trục-tài cầu lợi cả. Thậm chí có kẻ sùng bái kim-tiền một cách thái quá, quên cả luân-lý cương-thường, làm những việc gian-ngoan đê tiện để cầu một chút tài-lợi cỏn con. Nhưng họ không biết rằng dù họ đạt được mục-đích tham lợi của họ, dù họ có trở nên một nhà đại phú, tiền của sẵn sàng, ruộng nương đầy rẫy, thế mà lắm khi họ vẫn phải chịu những nỗi đắng cay sầu khổ, cái đời của họ cũng phải phiền cực lắm phen. Những sự sầu khổ phiền cực ấy dù họ có tiền trăm bạc vạn cũng không sao tránh được! Mà ta cũng chớ nên thấy họ nay xe mai ngựa, quần nọ áo kia, mà cho là những bậc sung sướng nhất đời! Ta phải biết rằng đó chẳng qua là những cái dùng để che mắt thế-gian đó mà thôi! Biết đâu là những kẻ lên xe xuống ngựa, quần nọ áo kia, nay tiệc này, mai tiệc khác, trong lòng có lắm vết thương không sao chữa được, tuy ngoài mặt vui cười, mà trong dạ thì âm thầm sầu não! Biết đâu là những kẻ ở lầu cao gác tía lại không lắm lúc ước được như một người nghèo, ở trong cái nhà tranh vách nát! Có một truyện nói rằng người sung sướng nhất không phải là vua chúa, không phải là quan sang, không phải là một nhà đại phú, mà lại chính là một anh nghèo xác không có cái manh áo lót-mình! Như thế đủ hiểu rằng hạnh phúc không phải vì kim tiền mới có. Không những kim-tiền không làm nên hạnh-phúc mà lại làm cho người ta chịu lắm điều khổ-thống nữa kia! Vậy ta chớ tưởng lầm mà chỉ chăm chúi thờ phụng tài-thần, vì tài-thần không thể phù hộ cho ta tìm được hạnh-phúc đâu!

Hai là hạnh-phúc không ở như quyền trọng chức cao. Thường thường ai cũng công nhận rằng làm vua chúa, làm quan tất là sung sướng, và trong nhà các bậc ấy cái hạnh-phúc thường gặp luôn luôn. Tuy rằng chức cả quyền cao muốn làm gì cũng được, muốn sai ai cũng phải vâng lời, thật là sung sướng; song bảo rằng hạnh phúc ở đó mà ra thiết tưởng chưa được đúng lắm. Vì rằng ở thế-gian này không hiếm chi những bậc vua chúa quan quyền, tuy giàu sang danh giá thật, thế mà cái phận thường vẫn cho là hẩm hiu, cái đời vẫn cho là khó chịu, trong lòng cũng lắm phen chịu đau đớn xót xa, chỉ muốn nhường cái địa-vị ấy cho người để thoát nơi sầu khổ! Chẳng có thể sao có những bậc vua chúa đang ở ngôi cao mà phải đành lòng thoái-vị, giao cái quyền thế lại cho kẻ khác mà lánh ở một nơi? Chẳng có thể sao lại có những bậc quan cao chức trọng, đang lừng lẫy oai danh, mà phải xin từ chức, lánh thân vào một nơi tịch-mịch để tránh những điều bực tức lo phiền? Xem như thế thì đủ biết rằng hạnh-phúc không phải ở quyền quí mà ra, cũng như không phải ở kim tiền mà ra vậy.

Thế thì chân hạnh-phúc ở đâu? Thưa rằng chân hạnh phúc ở đức-hạnh mà nên. Phải, người rất sung sướng không phải là nhà đại phú; người rất sung sướng không phải là bậc vua quan; người rất sung sướng chính là bậc hiền-nhân quân-tử, là người suốt đời chỉ chăm làm cho trọn nghĩa-vụ mình, là người lúc nào cũng giữ mình theo khuôn phép luân-lý, nghĩa là lúc nào cũng chỉ làm những điều đạo đức mà thôi.

(*Còn nữa*) B. G.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đòi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 6 Juillet 1922

Việc nước Đức

Ngày thứ ba ở Berlin, nhân-dân có biểu tình hoan nghênh chánh-phủ dân-quyền. Số người biểu tình kể có hàng mấy trăm nghìn người. Ở Munich, ở Stuttgart và ở Dusseldorf nhân dân cũng biểu tình. Họ bỏ những biển tên phố đặt là Ludendorf, và Hindenbourg mà để những biển Erzberger và Rathenau thay vào.

Ở Lubeck, trong một kỳ hội đồng thành phố những viên nghị viên về đảng Xã-hội có hủy các tượng Molke và Bismark.

Báo *Temps* nói rằng: Xem như ở Berlin hàng trăm người biểu tình mà không xẩy ra điều gì cả thực chứng rằng đảng Phản động tự xưng rằng mình bảo-hộ cuộc trật tự thực là lầm lẫn vậy. Nói rằng việc hành thích M Rathenau, là một việc của đảng Phản-động xui nên, làm cho nước Đức mất trật tự dễ thường có lẽ hơn.

Việc nước Nhật bản

Báo *Temps* nói rằng binh-gia nước Nhật-bản sẽ giảm xuống làm 56 nghìn người theo như cái chương-trình tổ chức lại binh-gia, mà tòa Nội-các đã ưng chuẩn.

Bordeaux ngày 7 Juillet 1922

Tại Thứ-dân nghị-viện

Ngày hôm thứ tư, M. Vaillant Couturier, có thuật những lời kháng cự của đảng Đại đồng về cái sự trách cứ gây nên cuộc chiến tranh. Trong khi ông đang nói thì M Viviani, nguyên thủ-tướng trong năm 1914, bèn đứng lên phản đối mọi lẽ. Ông có thuật lại những phương-sách tối hậu của ông thi hành, để chứng minh tấm lòng hiếu hòa của nước Pháp. Ông tự nhận lấy cả cái trách nhiệm những công việc chánh-phủ Đại-pháp lúc bấy giờ, và ông tán dương cái công-trạng của quan Poincaré, lúc bấy giờ đương giữ trọng trách Giám quốc. Quan Viviani chứng minh rằng nước Áo động binh trước nước Nga chỉ có mấy giờ mà thôi. Nghị-viện hoan hô quan Viviani. sau quan Poincaré có hôn quan Viviani.

Một nhà máy điện lớn nhất thế-giới

Quan Công-bộ thượng-thư đã làm lễ khánh thành cái nhà máy điện lớn nhất thế-giới ở Gennevilliers.

Quan Albert Sarraut tại Marseille

Sáng hôm thứ năm quan Albert Sarraut, Thuộc-địa bộ Thượng-thư đã chủ tọa cuộc hội nghị kê cứu về dụng cụ của thuộc-địa đặt tại Marseille. Ngài có đọc một bài diễn-văn nói rằng đường tương lai của Đại pháp rất là có quan hệ với việc bảo-tồn và khai phát các thuộc-địa.

Quan Thống-chế Lyautey

Sáng hôm thứ năm, quan Thống-chế Lyautey đã tới Paris. Tại lúc đêm binh ngày 14 Juillet này, quan Giám-quốc sẽ giao Thống chế trượng cho ngài.

Việc nước Đức

Những người về Tả-đảng ngày nào cũng tiếp được thư dọa dẫm. Vì vậy Von Gerlach phải đi trốn ra ngoại quốc.

Việc xứ Haute-Silésie

Trong phần Haute Silésie của Đức đến 3 Septembre này chúng dân sẽ bắt đầu tỏ ý-kiến về việc đặt cho xứ ấy một chánh phủ tự trị.

Việc nước Brésil

Có tin rằng một phần binh gia nước Brésil đã khởi-loạn. Đồn Cosbablanca đương kháng cự với quân lính trung thành với chánh-phủ. Các quan chức đương trù tính mọi việc để bảo thủ cuộc bình-yên.

Quốc trái Đại pháp: 3 %. 57,90. — 4 %. 1918 60 85. — 5 %. 1915-1916 75,50. — 5 %. 1920 89 66. — 6 %. 1920 87.95. —

Cái nạn to cho nhân-loại

I

Thế-giới càng ngày càng cạnh-tranh, đạo-đức càng ngày càng suy kém, nhân-loại càng ngày càng đông đúc; sinh kế càng ngày càng khó-khăn; khoa học tiến-bộ mà cái khí-giới giết người càng tinh, tài trí dần cao mà mẹo lọc-lừa dối người càng khéo; vật-liệu thiên-nhiên lấy mãi mà gần hết; đất cát thế-giới ở mãi mà gần đầy, nào đói khát, nào chiến-tranh, máu tràn thây xếp, của hại người nguy, theo phương-diện vũ trụ mà suy, thì nhân-loại sau này chắc cũng lắm sự tai-nạn dị-kỳ mà ngày nay chưa hiện đến. Tuy thế, những điều ta kể trên đó, chẳng qua bất-hạnh từng phương, mà các chính-phủ ở hoàn-cầu, cũng vẫn vì nhân-đạo mà ngăn-ngừa, vậy thì ta không thể gọi những sự đó là nạn to cho cả nhân-loại được. Vậy ta kể cái nạn to cho cả nhân loại là một sự hầu khắp trong các nước văn-minh tiên-tiến cùng các nước phong hóa bán khai ở thế-giới, đều theo trình-độ cao thấp mà chịu cái nạn ấy tiến-hành ít nhiều hình như công-lệ của trời bắt loài người đã chịu cái hiệu quả văn-minh tươi tốt, thì phải nhận lấy cái nạn ấy nó tiến-hành. Ôi! cái cách thừa trừ cũng độc thật! Cái nạn ấy là cái nạn gì? Ấy tức là cái nạn ly-dị ở thế-giới ngày nay, thực nó bành-trướng một cách rất mau chóng, một nhà báo ngoại-quốc đã từng đem sổ thống-kê số tiền-hôn-ước trong năm 1905 mà kê thì biết được rằng ở nước Pháp cứ ba mươi đám kết-hôn, thì có một đám ly-hôn; nước Đức trong bốn mươi tư đám kết-hôn, có một đám ly-hôn, nước Mỹ trong mười hai đám kết-hôn có một đám ly-hôn, ấy là mấy nước nhiều nhất còn các nước khác cũng nhiều ít xuýt-xoát như trên. Tựu-trung ba nước ấy thì nước Mỹ là nhiều nhất. Ngoài số thống-kê như ở Washington cùng các miền gần đó, thì trong năm đám kết-hôn có một đám ly-hôn, ở các xứ miền nam có ba tỉnh trong bảy đám kết-hôn có một đám ly-hôn. Còn như các tỉnh trung-tương miền tây, cùng các chốn đô-thị dọc giáp bể Thái-bình thì cái nạn ấy dữ dội nhất, trong ba, bốn đám kết hôn thì có một đám ly-hôn. Ấy số thống-kê ấy nhà ngôn-luận ngoại-quốc lấy làm lo, và kết một đoạn rằng: Xem như cái phong-trào ly-hôn thì còn đương tiến chớ chưa thoái, cái chủ nghĩa tự-do ly-hôn ở vùng Nữ-lưu còn thấy sùng bái lắm, còn lấy làm một câu nói vừa tai. Nhưng than ôi! cứ thế mà không đừng, thì e rằng sau này thế-gian không có lệ kết hôn nữa, cái nguy cơ ấy xem như ở các giấy tiền-hôn ước, thì chẳng khác gì sự suy-vi ở La-mã (Rome) ngày xưa, Tự-do ly-hôn, bốn tiếng dễ dàng kia mà sau này nhân-loại còn chịu cái ảnh-hưởng dữ-dội.

Trên đó là ta mới kể ở các nước còn như ở xã-hội ta thì sao? Ở xã-hội ta tuy không có sổ thống-kê về sự ly-hôn, nhưng những kẻ giai bỏ vợ gái bỏ chồng thật thấy nhan nhản mà nhất là về hạng nữ-lưu thì càng thấy tiến-hành lắm. Điều đó về hạnh phúc gia-đình, về tình-hình xã-hội cái [illegible] ta đã thấy, thì trong sự tai-nạn chung cho cả nhân-loại chắc xã-hội ta cũng có dự một phần. Các nhà có lòng với thế-đạo nhân-tâm thực nên tìm cách ngăn ngừa lựa chiều bổ cứu, mà về phần kẻ ngôn-luận tưởng cũng phải có cái nhiệm-vụ lay [illegible] cảnh-thế, mượn ngòi bút nguyệt-đán để trung-cáo cùng quốc-dân; may ra giọt nước trong đám hỏa-tai, rừng mơ trong khi khao khát, có kéo vững được cái cột cương thường trong khi lớp sóng dào, cơn gió dập, đường tơ luân-lý, giữa lúc nghìn cân nặng một sợi mành chăng?

Nguyên sự ly-dị từ xưa vẫn là một sự bất đắc dĩ trong đường tình-nghĩa, tuy ở pháp-luật cũng tòng quyền, luân-lý cũng công nhận, nhưng cũng không có mấy khi. Vả chăng nam-giới ngày xưa vẫn có cái quyền lực hơn đàn bà, vậy quyền ly-hôn cũng tự bọn đàn ông, chớ đàn-bà thì không được; cái phong-trào tự do ly-dị chẳng qua mới xẩy ra trong một kỳ hạn gần đây. Ngay như ở nước ta, trước đây con giai muốn ly-dị thì có quyền tự chủ, chớ không phải lên đến công-môn, còn đàn bà thì không có bao giờ dám kiện xin bỏ chồng, vì pháp luật không ưng như thế. Xem thế thì biết trước đây hơn một thế-kỷ thì dù ở nước nào cũng vậy, nữ-quyền chưa có được như ngày nay.

Sự ấy cứ lấy lẽ thường về phần nhân-quyền mà xem ra, thì không được công bằng ngay ngắn sự không công-bằng của nam-giới đối với nữ giới lúc ấy, chẳng kém gì bọn bình-dân mà chịu quyền quí-tộc lấn đè. Nam giới đã được có cái quyền như thế, thì ra chẳng khác gì cái thiên-chức tự-nhiên, nên đã lắm kẻ bỏ vợ tự do, lấy lẽ tự do, hát xướng lêu-lổng chơi bời cờ bạc tự do, làm ức hiếp nữ-quyền thật là quá lắm, người đàn bà đã kết hôn cùng người chồng mà có xã hội công-nhận thì dù duyên dù nợ cũng không sao gỡ được cho ra, quyền ly-dị đã không ở nữ-lưu thì tuy rằng vàng tẩm nước ao tù nhưng cá mắc câu thì không bao giờ gỡ được. Vậy bọn nữ-lưu chẳng may mà gặp phải ông chồng khốn nạn, thì thực là cái nợ truyền-kiếp suốt đời, dù chua xót, dù đắng cay, dù khổ-sở đến đâu cũng phải bấm gan mà ngậm quả bồ-hòn cho trọn, ngoài những người ấy lại còn những người bị chồng bỏ nữa, thì thật là nhơ-nhuốc tuyệt-vọng, không kén được với ai, không nói được với ai ta chẳng thường thấy những kẻ phụ tình dẫu có hai ba con mà cũng bị bỏ đó à? bị bỏ thế thì chỉ có cách chết hay là đi tu chớ không còn có gì là hạnh-phúc nữa.

Ấy sự ức hiếp nữ-quyền như thế, có lẽ cứ mãi thế được sao? Việc trong thiên-hạ như nước thủy-triều, trận sóng bất bình trước đi thì trận sóng bất-bình sau đến, chớ trên mặt bể trần mông mênh bát ngát, không có bao giờ một trận sóng dồ mạnh mà lại im lặng bình tĩnh được ngay. Cái phong trào tự do ly-hôn mà dữ-dội như ngày nay, cũng là tự cái cường-quyền áp chế dữ-dội từ trước đương lúc bất bình đến cực-điểm mà cái chủ-nghĩa bình-đẳng bỗng phóng-thích một cách dễ-dàng mau-chóng, thì làm gì bọn nữ-lưu chẳng nhận sự tự-do ly-hôn đó là một cái vũ trụ mới mà mình được mở mày mở mặt, vì thế mới sùng-phụng là một thứ linh-phù để bảo hộ nữ quyền. Ấy là lúc bắt đầu mà cái nạn to của loài người lưu hành vậy.

P B C

LỜI ĐÀN BÀ

Một nhà khảo-cứu cách làm tương Quảng-bình

Mới rồi tôi xem báo về mục (Lời đàn bà) bàn về nữ-công của bà Kim-Khanh nữ sĩ, tôi lấy làm hân hạnh vô cùng và bọn nữ-lưu chúng ta ai ai cũng đều hoan nghênh hết thảy. Nay lại được đọc mấy lời tạ ơn của bà chị Đạm Phương có nói về cách làm tương Quảng-bình, (Người Huế bắt chước làm cũng giống đặng, và họ nói ở làng ấy có nước giếng rất tốt, mới làm được như thế). Vì thế nên chị tôi phải đăng lên trên tờ báo này, trước là để chị em chúng ta tránh khỏi một sự lầm to, mà đã bị những người ngốc dại giả man hay giấu nghề nhỏ mọn riêng của mình mà lại che ám con mắt của những người chưa từng biết bao, sau nữa để cảm tạ cái ơn quí báu của một nhà khảo-cứu trong bọn nữ-lưu chúng ta, không nài khó nhọc mà lại có lòng nhiệt-thành về sự nghiên-cứu cho nữ-công càng ngày càng thêm sáng tỏ vậy. Nhà khảo-cứu ấy là ai? ấy là bà Trần-thị... là một nhà đại thế-gia rực rỡ ở đất Phú-xuân này.

Tôi hãy còn nhớ những lời quí báu của bà; bà nói rằng: Việc nữ công là việc rất cần cho bọn nữ-lưu chúng ta ngày nay, nên bà đã quyết chí dò xét cho ra những vật chúng ta thường dùng như là: nem, chả, bánh trái v. v. bà đã đặt thành chương cú tất cả, chị em trong nhà, đều học thuộc lòng. Đến khi cụ ông (sinh ra bà) phó nhậm ở bản-tỉnh, bà đã từng nghiên-cứu hai ba lần mà họ cứ giấu nghề, không được đích xác, nên bà làm không ngon, đến sau bà trình với cụ ông sức đòi mấy người làm tương phải đến tận dinh ngài mà làm để cho bà bắt chước, nên bà đã làm thành thì thành vậy, và đã dạy cho nhiều người làm theo bài ấy cũng đều có hiệu nghiệm cả.

Nay tôi xin kê lục ra đây, tưởng cũng bổ ích cho bọn quần-thoa chúng ta vậy.

Làm tương phải học cho rành,
Sẵm lon lường nếp, đậu nành cho [ngang.
Đậu thời lấy cát mà rang,
Ngoài da mơn mởn ruột vàng là xong.
Giếng ngon lường lấy một thùng,
Mười hai lon đậu bắc cùng nấu liền.
Sôi vài dạo, đậu còn nguyên,
Trở lưng gáo lại mà nghiền nứt hai.
Ấy là nấu đậu an bài,
Đặt lu đem để ra ngoài mái sân.
Sớm mai thức dậy cho cần,
Phải nên lấy đũa vài lần đánh quấy.
Cứ làm y lệ năm ngày,
Còn phần dặt mốc sau này kể ra.
Mười hai lon nếp kia là,
Hong cho khô ráo đồ ra tức thì.
Chờ cho hơi nó nguội đi,
Lấy nia mà dặt tức thì chớ sai.
Trên thời lá chuối đậy ngay,
Để cho yên thấm, năm ngày vào coi.
Chịu phiền trở dưới lên coi,
Còn hai ngày nữa mốc rồi tốt thay.
Đem phơi cho được nửa ngày,
Muối rang cho chín đong đầy bảy lon.
Mốc kia với muối đồ giòn,
Đậu chìm hòa lại tương ngon vô cùng.
Hiệp tương, ngày chẵn (1) nước [ròng, (2)
Ngày tân xin chớ có dùng mà hư.
Lời quê góp nhặt thư từ,
Chị em nên gắng, theo như bài này.

Nữ-sử, Mỹ Hương Huế

(1) Dùng ngày chẵn, như là mồng hai, mồng bốn, sáu, tám, mười.
(2) Nước thủy-triều khi nào xuống hãy hiệp tương.

HÀI ĐÀM

Cái nhà bò

Anh chàng kia tự-nhiên bắt được quyển sách Ước, được ước có một điều. Bàn với vợ nên ước điều gì. Vợ bảo

— Nên ước có một cái trại ở rất xa những chỗ đông người, trong trại nuôi một giống súc vật.

— Giống gì?

— Bò.

Anh kia hỏi:

— Tại làm sao lại ước thế?

Vợ đáp:

— Tôi trông chừng từ khi anh biết *làm*, anh chỉ *làm hại* chứ không *làm lợi* cho xã-hội, có ngày kia xã hội sẽ đuổi anh: *Đi về cái nhà bò!*..... Nếu lúc bấy giờ không có một cái nhà bò thì anh chạy đi đâu?

Sơn Phong

Po Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67–74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng cho Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.
Tủ rofilms của Cornell

VĂN UYÊN

Cậu bé và cái gương

Một cậu bé ở làng bên cạnh,
Về chơi nhà thấy mảnh gương trong ;
Trông gương thấy bóng, lạ lùng,
Trước yêu, sau lại sinh lòng ghen.
Mà thôi ấy, thôi quen thường thế,
Từ người khôn đến trẻ đại đần.
Cậu liền một mũi nhờ nhân,
Trông vào thấy bóng cũng nhân nhe cùng
Mặt đỏ tía, tấm lòng căm tức.
Liền giơ tay ra chực thị hàng ;
Nào ngờ bóng cũng đảm khàng,
Thoạt trông cậu những cảm lòng ngán ngẩm
Xám xám cậu nội nàng lại đánh,
Biết đâu rằng lại cảnh tay đau ;
Thoải thôi hai mắt đỏ ngầu,
Cậu bèn vừa khóc vừa gào vừa choang :
Mẹ trông thấy vội vàng chạy đến,
Mới tìm điều mà nén giận đi :
Con ơi, dọa nó làm chi ?
Của rằng, mẹ dạy con thì xin theo :
Vậy nhìn lại, con nào, mẹ dạy,
Con cười đấy, nó đấy cũng cười,
Giơ tay thử bắt tay chơi,
Rồi ra nó cũng tay với với con :
Con không giận nó đâu dám giận,
Ấy cuộc đời cũng hẳn như đây ;
Con ơi, mẹ bảo lời nay,
« Ở ác gặp ác, nhân rày gặp nhân ».

Khúc giang, Nguyễn-huy-Tiêu

Chương trình ngày hội 14 Juillet

Ngày 13 Juillet

18 giờ : Bắn 21 phát súng đại-bác.
21 giờ : Rước đèn. Rước rồng.
22 giờ : Chiếu bóng giữa trời trước cửa nhà hát Tây.

Ngày 14 Juillet

6 giờ : Bắn 21 phát súng đại-bác.
7 giờ : Điểm-binh tại Cột-cờ.
8 giờ 30 : Leo cột mỡ tại vườn hoa ở phố hàng Thau, tại trước nhà ga xe-điện bờ hồ Hoàn kiếm, tại vườn hoa Cửa Nam, tại trong chợ Hôm.
Leo đu tại khu đất bỏ không ở đường Thành (tất cả ngày lúc nào cũng có)
Thi xe tay ở đường Clémenceau (đường bờ Sông) chạy từ phố Leclanger đến chỗ cột Đồng-hồ rồi lại chạy lại.
Xe bánh sắt giải nhất 3 p ; giải nhì 2 p ; giải ba 1 p. — Xe cao-su hai cu-li : giải nhất 5 p ; giải nhì 3 p ; giải ba 1 p. — Xe cao-su một cu-li : giải nhất 3 p ; giải nhì 2 p ; giải ba 1 p.
Thi xe đạp cũng một đường như thi xe tay. Cuộc thi nhất giải nhất, 4 p. 00 ; giải thứ nhì 3 p ; giải thứ ba 2 p.
Cuộc thứ hai. Cuộc này những người được giải trong cuộc trước không được dự nữa. Giải nhất 3 p ; giải nhì 2 p ; giải ba 1 p.
Các trò vui vật như chọc thùng bắt trạch ở trước cửa nhà hát Tây.
16 giờ: Thi bơi chải ở hồ Hoàn-kiếm. Các giải là : 25 p. ; 20 p. ; 10 p. ; 5p.
Leo cầu cầu ở chỗ trước sở Lục-lộ thành-phố trông sang.
Từ 16 giờ trở đi, ở đằng sau nhà hát Tây có cuộc thi đánh quần ; một giải 25 p. và ba giải 5 p..
16 giờ 30: Thi xe kết hoa cho trẻ con từ 6 tuổi đến 14 tuổi, rồi đến cuộc thi xe có bày trò. Đường đi như sau này : Xe có hợp ở phố Beauchamp, đi sang đường Francis Garnier, phố Dominé, ở phố Courbet, phố Paul-Bert, phố Gia-long, phố Rollandes, phố Henri Rivière, phố Dominé.
Về cuộc thi xe kết hoa lá thì những xe đẹp được thưởng cờ.
Về cuộc thi xe có bày trò, thì có những giải sau này : 50 p. ; 45 p. ; 40 p ; 35 p. ; 30 p. ; 25 p. ; 20 p. ; 15 p ; và bốn giải 10 đồng
21 giờ : Thắp đèn điện ở đền Ngọc-sơn và bờ hồ Hoàn-kiếm. Đốt pháo thăng-thiên và đốt pháo Bengale.
Thi treo cờ thắp đèn ở ngoài cửa. Giải thưởng có 150 p. cả thảy, do một hội-đồng riêng phân phát.
22 giờ 30 : Cuộc khiêu-vũ chung tại trường thể thao của hội Spoits Réunis ở phố Bobillot

Cải chính

Trong *Trung-Bắc* ngày 5 Juillet vừa rồi về mục « Tin Trang-hoa », có đăng lầm rằng Ngô-hội-Phu lĩnh bộ *Ngoại-giao*, nay xin cải chính là lĩnh bộ *Lục quân*.

Cũng trong số báo này ở mục thời-sự trang thứ ba có câu đầu đề « Cải thế lệ về việc khám xét sự liệu thuế *chính ngạch* » nay xin cải chính là « Cải thế lệ về việc khám xét sự liệu thuế *ngoại ngạch*. »

Trong *Trung-Bắc* ngày 6 Juillet vừa rồi, về mục « *Tin Djiboutti* », có đăng lầm rằng tin ngày *10 Juillet* nay xin cải chính là tin ngày *10 Juin*.

VIỆC HANOI

Tin tàu. — Tàu *Commandant Dorise* tới Hải phòng ngày hôm nay hồi 8 giờ 30.

Quan Toàn-quyền Long. — Có tin rằng trong mấy tuần lễ đầu, quan Toàn-quyền Long tới Paris, thì ngài có đến nhờ quan giáo-sư Taffier xét bệnh tình cho ngài. Cứ như lời quan Giáo-sư Taffier, thì bệnh ngài chỉ là bệnh sốt rét rừng thôi, chứ không có chi là nặng.

Sau đến quan Đốc-tờ Degorce trông nom thuốc cho ngài thì từ đấy đến nay quan Toàn-quyền rất mạnh khỏe.

Lại có tin rằng Chánh-phủ mới cử quan Toàn-quyền Long đi công-cán một việc riêng ở Hoa-kỳ

Công việc Chánh-phủ ủy cho ngài mà ngài trù tính xong thì từ Hoa-kỳ ngài sẽ sang Nhật-bản, rồi ngài sẽ trở về Bắc-kỳ ta. Độ tháng Septembre thì ngài sẽ tới Hanoi.

Quan Toàn-quyền Baudoin đến thăm Bảo-tàng-viện của trường Bác-cổ. — Buổi chiều hôm qua, quan Toàn-quyền Baudoin đã đến thăm Bảo tàng viện của trường Bác-cổ. Có quan Finot đốc-học trường Bác-cổ và quan Parmentier là nghị-viên thường-trực của nhà trường nghênh-tiếp quan Toàn-quyền.

Nhờ được những nhà đại-danh trong thuộc-địa để có bảo-tàng thật vật này thức khác, nên hiện nay viện ấy có nhiều bộ đồ rất quý. Viện ấy người bản-xứ đến xem nhiều lắm, cả các nhà sư đến đó ngắm những bức tượng cổ cũng nhiều. Các nhà mỹ-thuật bản xứ cũng nhiều nhà đến đó chép những kiểu chạm đục cùng là học những kiểu cổ.

Nguyên quan Toàn-quyền Baudoin lịch-nhiệm ở Đông-pháp, nhất là ở Cao-miên, đã lâu năm, nên ngài hay lưu tâm đến những vấn-đề quan hệ đến lịch-sử mỹ-nghệ bản xứ, vì vậy ngài xem các bộ sưu tập bày tại viện Bảo-tàng một cách rất cẩn-thận, mãi đến khi giờ đã gần tối ngài mới ngẩn ngơ mà lui ra về.

Tiếc rằng các phòng trong viện Bảo tàng ngày nay chật hẹp quá, nên không thể phô bày được hết cái vẻ rực rỡ của các bảo vật ở đó. Chắc là nay mai các phòng sẽ phải mở mang rộng thêm lên.

Quan Toàn quyền đi Quảng-châu-loan. — Có tin rằng độ ngày 20 Juillet thì quan Toàn-quyền Baudoin sẽ đi Quảng-châu-loan. Nghe đâu ngài sẽ đi chiếc tàu *Espadon* của sở Thương chánh.

Bắc-đẩu bội tinh. — Trong điện báo Paris có nói rằng những viên chức sau này được thưởng Bắc-đẩu bội tinh.

M.M. Phạm-v-Tươi, Từ-Tuiệp, Ng-Bách,

Bản-quán có lời kính mừng các ngài.

Lễ gắn Bắc-đẩu bội tinh. — Sáng hôm nay quan Thống-sứ đi Haidương làm lễ gắn Bắc-đẩu bội tinh cho quan Tổng-đốc Haidương Từ-Đạm đại-nhân.

Quan quyền Khâm-sứ Trung-kỳ — Quan Khâm-sứ Trung-kỳ Fries đại nhân ra Hanoi thương thuyết với quan Toàn-quyền mọi việc hiện đã đi đường bộ trở về Kinh.

Tại phủ Thống-sứ. — Có tin rằng quan Cai-trị ds Possel Deydier, mới ở Đại-pháp sang, sẽ sung chức phó tòa nhì tại phủ Thống-sứ.

Ngạch Học-chánh. — Có tin rằng bết vụ nghỉ hè này, thì M. Trombetta đốc học các trường học ở Bắc-giang sẽ sung chức Đốc-học trường Sinh-tử, mà M. Rosmann giáo-sư ở trường Bảo-hộ, về nghỉ bên Pháp mới sang sẽ sung chức giáo-sư trường Sư-phạm nam giáo-sư.

Bữa tiệc khoản đãi các nhà binh sĩ có quân-công. — Bữa tiệc khoản đãi các nhà binh sĩ có quân-công ngày hôm 14 Juillet này, quan binh định chọn 19 người về ngạch hiện-dịch và 81 người về ngạch bị-ban. Ngoài 100 binh sĩ bản-xứ ấy, lại có 10 viên quan binh Đại-pháp nữa.

Những nhà binh-sĩ về ngạch bị-ban sẽ được giấy đi tàu. Chiều hôm 13 Juillet này thì các nhà ấy sẽ tới Hanoi. Buổi trưa hôm 14 thì dự tiệc tại nhà hội-quán hội Khai-trí. Trong khi các nhà ấy lưu tại Hanoi, thì sẽ trú thc tại trại lính Khố-xanh.

Việc chữa thuốc cho các thương binh thất lợi. — Ông hội trưởng hội đồng trung-ương coi về các thương-binh thất-lợi về cuộc Âu-chiến mới rồi mới báo cho các ông hội-trưởng các hội-đồng hàng tỉnh rằng : những người thương-binh thất-lợi về ngạch bản xứ có tên ghi trong những sổ vĩnh-viễn hay là những sổ tạm thời các tòa Đốc-lý hay là các tòa Công-sứ từ này không được mộ quyền sổ đi thêm bệnh, nói ông bản chỉ-dụ ngày 26 Septembre 1919 nữa, vì quyền sổ ấy chỉ để riêng cho người Âu-tây mà thôi. Những người bản xứ sẽ được một cái bề riêng thay vào quyền sổ ấy. Vậy các quan Đốc-lý và các quan Công-sứ có thể xin tại phủ Thống-sứ một số thẻ cần dùng cho trong tỉnh mình. Tại phủ Thống-sứ có phòng Thương binh thất lợi coi riêng về việc nhận các đơn tiền thầy thuốc, tiền cắn thuốc v. v. rồi cho các thương binh thất lợi, và chuyển đệ các giấy má ấy lên sở chánh Y-tế để lấy tiền của bộ Trợ-cấp mà hoàn lại các tiền phí tổn kia khác.

Cuộc công thải Đông-pháp. — Bản-quán xin nhắc lại những nhà có vé công-thải Đông-pháp tràng số ngày 17 Juin mới rồi, thì bắt đầu từ 15 Juillet này sẽ được lĩnh tiền về. Cái vốn mua trái phiếu nghĩa là năm chục đồng (50 p.) thì không phải trừ thuế, còn số tiền được thưởng thêm vào số vốn ấy, thì phải nộp từ thuế cứ mỗi đồng mất sáu xu, nghĩa là từ thuế sáu phần (6 o.o).

Ai có giấy Quốc trái về-đanh bắt cứ năm nào, xin chiếu-cố lại hiệu FONDERIE TONKINOISE của HOÀNG-XUÂN LAN, số 39, Phố Hàng-quạt (Rue des Éventails) Hanoi mà hỏi :
TRẢ GIÁ RẤT CAO, mua bán phân minh. 2042

Việc nhà Thực - nghiệp ngân-hàng. — Trong điện báo Paris ngày 6 Juillet có nói rằng lại hội-đồng của Nguyên Lão nghị viện coi về các vấn-đề ngoại-vụ, quan Toàn-quyền Long có trần thuyết mọi lẽ thiết thà về việc nhà ngân hàng ấy, cho nên quốc-hội Đại-pháp ưng chuẩn từ hòa-nghị thì những nhà buôn bản vì sự chiến tranh mà không thi hành được các điều khoản minh đã cam đoan, thì có thể xin các chủ nợ cho minh được hưởng cái quyền điều đình thỏa thuận theo như các điều kiện và thể lệ riêng trong bản luật ấy có nói rõ cả.

Những nhà bị nạn. — Những người trước kia ở thuê ở phố Chợ Đuồi mà phải thiệt về cái nạn hỏa tai mới rồi, thì nên đến ngay số chánh Cảnh-sát ở phố hàng Trống mà khai trình số thiệt hại của mình.

Việc làm nhà lá ở thành-phố. — Quan Đốc-lý mới ký nghị định cấm không cho phép làm nhà lá tại khu đất ở chợ Đuồi đã bị nạn hỏa tai mấy hôm trước đây.

Thi xe đạp ban đêm. — Tối hôm nay, hồi 21 giờ tại trường xe đạp có cuộc thi xe.

Khuyến khích việc dùng cày máy. — Có tin rằng quan Thống-sứ Toàng-tả-liệu việc đặt lệ cấp thưởng để khuyến miễn những nhà nông-phố dùng cày máy mà cày ruộng đất, ở xứ Bắc-kỳ ta.

Việc bắn tại ở chợ Đuồi. — Số tiền của các nhà từ-thiện đã gửi đến.

Số thứ ba :

Mme Trương-qui-Bình.....	1 p.	00
MM.		
Lê-văn-Ngạn (Thường tín)...	5	00
Nguyễn-đình-Sáng số Hòa xa	3	00
Ng-văn-Hiếu, giáo học.....	2	00
Ng.-đ.-Phác thc Phúc-Thành	2	00
Ng.-bá-Tuân, sở Thương-chính	5	00
Ng.-văn-Định —	2	00
Phan-huy-Thành —	1	50
Ng.-hách-Trạc —	1	00
Ng-bá-Phổ —	1	00
Ng.-hữu-Cận —	1	00
Đỗ-đức-Khôi —	1	00
Trần-bá-Cung —	1	00
Lê-văn-Ỷ —	1	00
Ng.-văn Thứ —	1	00
Văn-đình-Quang —	1	00
Phan-văn-Tụng —	1	00
Ng.-văn-Nghiêm —	1	00
Ng.-Tảo —	1	00
Ng.-mạnh-Lễ —	1	00
Ng.-đình-Thịnh —	0	58
Lê văn-Khuê —	0	50
Đỗ-chi-Khanh —	0	50
Trần-mạnh-Khiêm —	0	50
Mai-văn Tế —	0	50
Ng.-văn-Hiền —	0	50
Ng.-văn-Thanh —	0	50
Lương-văn-Phả —	0	50
Ng. văn-Tắc —	0	50
Phạm-văn-Thi —	0	30
Đỗ-huy-Oánh —	0	50
Lê-văn-Chạch —	0	30
Hoàng-Tiệp —	0	60
Phạm-ngọc-Vấu —	0	50
Trương.đăng-Nguyên —	0	50
Cộng.....	40 p.	70
Số thứ nhất và thứ hai	243	00
Tổng-cộng.....	283 p.	70

Bản quán xin thay lời các nhà bị nạn cảm tạ các nhà từ thiện đã gửi tiền đến. Số tiền ấy bản quán sẽ đệ trình quan Đốc-lý để phân phát cho các nhà bị nạn.

Đóng 50 đôi giầy không lấy lãi. — *Ngày hôm qua, M. Thuận-thành Nguyễn-tiến-Hàm gửi đến cho bản-quán 10 p. để giúp những nhà bị hỏa-tai ở chợ Đuồi, lại có viết thư nhờ bản quán đăng mấy câu nay lên báo-chương, xét ra cũng có thể gọi là một việc làm phúc được, vậy bản-quán cũng xin đăng giùm mà không tính tiền như các lời cáo-bạch khác.*

Hiện Thuận-thành đóng giầy, số 7, phố hàng Hòm, Hanoi (7, Rue des Caisses Hanoi) Kính trình các quí-khách, bản-hiệu đã nhận từ hôm mồng năm tây vừa rồi về số 56 đôi giầy tây bạ giá mỗi trăm bạc mười đồng (10 $/.). Bản-hiệu lại xin lại mỗi đồng năm phân để giúp vào hỏa tai xóm chợ Đuồi vừa rồi, xin mời các quí-khách chiếu cố để thành quả phúc, ở các tỉnh xin gửi thư về, nếu ngài nào không muốn đóng bây giờ xin cứ gửi đo chân lấy giầy, tức nào đóng cũng được, miễn là cho đủ số 50 đôi, để bản hiệu xem được là bao nhiêu tiền, sẽ nhờ ông chủ báo T. B. T. V. giảm vào việc phúc. Nếu quí-khách ở hạ giá làm đôi, xin đã có 43 ông đóng giầy hôm mồng 2 tháng trước chứng kiến, là giầy bọ giá mà lại làm cẩn-thận.

Sau này trong số 50 đôi làm được bao nhiêu tiền công người làm của bản-hiệu xin để ra một món tiền dùng vào việc phúc này thực là của tí tâm nhiễm.

NGUYỄN-TIẾN-HÀM
Propriétaire maison THUẬN-THÀNH
Kính cáo.

Thi vào trường Bảo-hộ — Đến thứ tư 5 Septembre 1922, hồi 7 giờ rưỡi sáng, tại trường Bảo-hộ sẽ mở kỳ thi tuyển học-trò vào học năm thứ nhất.

Số sĩ-tử lấy vào định là 180 người.

Các sĩ-tử ứng thi phải ít ra là 16 tuổi tính đến ngày 1er Janvier 1923 này.

Các đơn xin ứng thi phải để đến quan Đốc-học trường Bảo-hộ trước ngày 20 Août 1922.

Hội-đồng chấm thi kỳ ấy có các quan viên sau này :

Quan Đốc-học trường Bảo-hộ làm chánh chủ khảo.

Quan Cai-trị Vinay,

Các quan Giáo sư dạy tại trường Bảo-hộ làm phân khảo.

Số sĩ-tử lấy vào năm thứ nhất này sẽ cấp cho 30 người lưu-học-sinh mỗi người được cả suất học bổng và 15 người lưu học-sinh mỗi người được nửa suất học bổng.

XIN CHÚ Ý

Các ngài bán Trái-phiếu muốn được giá cao. Xin chiếu cố đến hỏi tôi tại số 17 phố hàng Giấy (rue du Papier) Hanoi, tính cao hơn mọi nơi một đôi giá, để khỏi thiệt thòi.
8232 Lê-sinh-Cúc cẩn bạch.

Ngạch thú-y. — M. Ng-hữu-Gi, thầy thuốc thư-y thì sai bảng sáu, được bổ coi việc khám thịt tại nhà sát-sinh tỉnh Bắc-kạn kể từ ngày 4 Mars 1922, thay cho M. Ng-v-Hoan đổi đi nơi khác,

Ngạch thừa phái. — M. Vũ-đăng-Hương, thừa-phái hạng năm phủ Lâm-thao (Phú-thọ) nay kiêm việc lục-sự tòa-án đệ nhất cấp phủ ấy, thay M. Đỗ-đình-Hách, đổi đi Hòa-bình.

Ngạch ngục-thất. — M Dương-đình-Sử, thị-phích hạng ba tại nhà ngục-thất Hanoi, nay đổi đi nhà ngục-thất Thái-nguyên.

Ngạch binh sĩ. — M. Ng-v-Cầm đội khố-xanh hạng nhất ở Bắc-giang, nay được thăng quản khố-xanh và đổi đi Yên-bay.

Ngạch tây-phái. — MM. Ng-đanh-Ngọ, Ng-v-Tiến, tây-phái hạng nhất được từ-dịch.

Ngạch canh nông. —M. Bùi-văn-Thuận, nông-cán hạng nhất nay được từ dịch.

Ngạch cảnh-sát. — M. Ng-v-Thi, linh cảnh-sát ở Việt-trì, nay được từ chức.

M. Ng-văn-Tân, được bổ làm linh cảnh-sát ở Việt-trì thay cho M. Thi.

(Xem trang thứ ba, cột thứ ba).

67

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS
Dịch-giả : NGUYỄN-BẢO

...Ở Tàu Hoàng-thượng, xin người xá tội cho kẻ hạ-thần. Vậy mà kẻ hạ-thần cứ ngỡ đưa được chiếc thuyền mình vào cơn đoàng thắng :

Nhà vua phán rằng :

— Không có việc chi chẳng hay cả, tướng-quân ạ ; chỉ có điều rằng quan nguyên-súy đây không cảo quả nhân dùng mưu ma kế quỉ mà đánh bẫy quan nguyên-súy, sự đó thì thật không có. Không, nguyên-súy ạ, không phải đó là những khí giới, Trẫm định dùng mà không cự với tướng-quân đâu ; chẳng bao lâu đây rồi tướng-quân sẽ rõ. Trước hết, Trẫm đã viện đến tấm lòng qui-phái của Trẫm mà thề với tướng-quân thì xin tướng-quân hãy tin cho. Giờ, *Đạt-ta-nhan* tướng-quân, một lời thôi.

— Ngu-thần xin qui gối mà chờ thánh-chỉ, tâu Hoàng-thượng.

— Tướng-quân thật một lòng một dạ với ta, phải chăng ?

— Hoàng-thượng đã thấy đó, kẻ hạ-thần thật hết lòng.

— Với một người như tướng-quân, chỉ nói một lời là đủ : và bên cạnh lời nói đó còn những việc hiển nhiên. Nguyên-súy, phiền nguyên-súy đi theo Trẫm. Đi với Trẫm, *Đạt* tướng-quân.

Đạt-ta-nhan hơi ngạc nhiên, sắp tuân chánh-chỉ, Vua *Sắc-lê* đệ-nhị đi ra, *Môn-co* đi theo nhà vua, *Đạt-ta-nhan* theo *Môn-co*, Vua *Sắc-lê* đi ra cái lối *Đạt-ta-nhan* đi vào trong nhà khi nãy ; đi một lát, ba người đi đêm đã thấy gió bể mát mẻ đập vào mặt, ra khỏi một cái cổng con vua *Sắc-lê* thân mở lấy độ năm chục bước, thì ba người đã ra đến ngoài cồn cát, ngay mặt bể cả. Bể bấy giờ đã thôi không lên nữa, nghỉ ở veo bờ như một con quỉ đã mệt mỏi rồi vậy. Vua *Sắc-lê* đệ nhị vừa đi, vừa cúi đầu nghĩ ngợi, hai tay thu trong áo tơi. *Môn-co* đi theo nhà vua, hai tay được tự do cử động, cặp mắt nhìn ngo-ngác ; *Đạt-ta-nhan* theo sau, tay nắm đốc guơm. Nhà vua hỏi *Đạt-ta-nhan* rằng :

— Chiếc tàu chờ các ngài đến đây đâu ?

— Tàu Hoàng-thượng, đàng kia, ngu-thần có bảy người và một viên cai, chờ ngu-thần trên một chiếc thuyền có ngọn lửa chiếu sáng.

— À, phải ; chiếc thuyền đã kéo lên bờ. Trẫm trông thấy rồi. Nhưng hẳn ở *Nữu-cát-sơn* qua đây, tướng-quân không đi bằng chiếc thuyền nhỏ ấy.

— Không, tâu Hoàng-thượng, ngu-thần đã xuất tiền nhà mướn một chiếc tàu hiện bỏ neo cách cồn cát này độ tầm sáng đại-bác ; chúng tôi đi bằng tàu ấy.

Nhà vua nói với *Môn-co* rằng :

— Nguyên-súy, tướng-quân được tùy tiện.

Môn-co dẫn một lòng quả quyết cũng phải reo lên một tiếng. Nhà vua gật đầu rồi nói tiếp rằng :

— Để ta đánh trước tên thuyền-chài ở làng này đây, nó kéo neo ngay đêm nay, rồi tự ý tướng-quân truyền cho nó chở đi đâu cũng được. Ông *Đạt ta-nhan đây* sẽ theo tùy thân tướng-quân. Trẫm xin gửi *Đạt-ta-nhan* cùng cho tướng-quân chở đó, *Môn-co* tướng-quân ạ.

Môn-co ngạc nhiên mà lắm bầm gì trong mồm không biết ; *Đạt-ta-nhan* thì thở dài một tiếng rất buồn. Nhà vua dường như không thấy những sự đó, đi thẳng đến hàng rào gỗ thông che cái lều của tên thuyền-chài ở trên cồn cát gần ngay đấy. Nhà vua gọi rằng :

— Hò là ! *Kê-de*, dậy đi !

Tên thuyền-chài bỏi :

— Ai gọi tôi đó ?

— Trẫm, *Sắc-lê* Hoàng đế.

Kê-de vội vàng đứng dậy, người còn cuộn cái buồm tàu, nó mắc buồm mà ngủ như ta nằm võng vậy :

— Ở ! Chẳng hay Hoàng-thượng đòi tôi có việc chi đây ?

Nhà vua phán :

— Chủ tàu *Kê de*, người dậy sửa sang tàu ngay tức khắc. Đây là một người khách mướn tàu của người, người ta trả tiền người tử tế, người phải hậu đãi người ta.

Rồi nhà vua lui lại mấy bước để cho *Môn-co* được tự do mà nói với tên thuyền-chài. *Môn-co* nói tiếng *Mô-lan* cũng đủ cho người ta hiểu được :

— Ta muốn sang *Anh-cát-lợi*.

Chủ tàu rằng :

— Ngài muốn đi ngay bây giờ cũng được, xin tùy ý ngài.

Môn-co nói :

— Nhưng sửa soạn có lâu lắm không ?

— Không đầy nửa giờ thì sẽ xong đâu đấy cả, bẩm ngài. Thằng chán đời hiện đang sửa soạn sáng nay cha con tôi định đi đánh cá ngay từ bữa ba giờ.

Vua *Sắc-lê* lại gần mà bỏi rằng :

— Thế nào ? Đã xong chưa ?

Tên thuyền chài đáp :

— Xong cả, chỉ còn thiếu khoản tiền thôi, tâu Hoàng-thượng.

Vua *Sắc-lê* rằng :

— Bộ là việc của trẫm, ông đây là bạn Trẫm.

Môn-co nghe nhà vua nói câu ấy thì rùng mình mà nhìn nhà vua. *Kê-de* nói :

— Nếu vậy thì được, tâu Hoàng-thượng.

Giữa lúc đó thì nghe thấy ngoài hải bể, đưa con trai tên thuyền chài đang rác cái kèn sừng bò. Nhà vua phán :

— Giờ, xin các ngài thượng lộ.

Đạt-ta-nhan tâu rằng :

— Tâu Hoàng-thượng, xin ngài cho phép kẻ hạ-thần được một vài phút. Hạ-thần có mước người đi theo, nay đi không có bọ, thì xin Hoàng-thượng cho phép hạ-thần cho bọ được biết.

Vua *Sắc-lê* mỉm cười mà rằng :

— Tướng-quân nỗi hiệu còi mà gọi.

Đạt-ta-nhan rắc còi lên, người chủ tàu trả lời cho bản, bèn người của *Đạt-ta-nhan* có *Mân-vinh* đi đâu, ở đàng xa chạy lại. *Đạt-ta nhan* trao cho bọn ấy một cái thì có hai nghìn năm trăm lạng bằng tiền vàng mà rằng :

— Thế này là ta trả xong hết cả. Đến *Ca-lê* mà chờ ta, ở chỗ các người đã biết đó.

Đạt-ta-nhan thở dài một tiếng, rồi bỏ roi tới vâng vào tay *Mân-vinh*. Bọn nọ bỏi to rằng :

— Ở hay, ông đi mà bỏ chúng tôi ở lại sao ?

Đạt ta-nhan nói :

— Ta đi chẳng bao lâu nữa sẽ về, mà có lẽ đi lâu lắm cũng chưa biết đâu mà nói trước ! Nhưng đã có hai nghìn năm trăm lạng này với hai nghìn năm trăm lạng ta đã đưa trước cho các ngươi, thì đã được y lời giao ước. Thấy trò ta rõ phản nhan ra, các con ạ.

Đạt-ta-nhan quay lại nói với *Môn-co* rằng :

— Bẩm ngài, tôi xin chờ lệnh ngài, vì hai ta chẳng đi với nhau, chỉ e rằng tôi cũng đi với ngài mà không được làm vui cho ngài mà thôi !

Môn-co rằng :

— Có đâu lại thế, tôi rất lấy làm hân hạnh, thưa ngài.

Thằng con *Kê-de* gọi to rằng :

— Nào, mời các ngài lên tàu cả.

(Còn tiếp).

VIỆC HỎA TAI!

Nhân hôm qua báo Trung-Bắc có đăng rằng : Ngài nào quyên vốn việc hỏa tai ở phố chợ Đuổi ngoài số 100 p. 00 thì sau sẽ xin ảnh các vị công-đức ấy mà ấn-hành lên báo-trương để giải nghĩa-cử của những nhà từ-thiện ».

Bản-hiệu vẫn thường làm ảnh cho báo quán Trung-Bắc ; khi in vào báo lại được tính tế lắm, mà nghề ảnh in ấy xưa nay bản hiệu vẫn quen làm : vậy ngài nào có lòng công-đức ấy, bản-hiệu sẽ chụp biếu một bức ảnh thật khéo để in vào báo.

Xin các ngài chiếu cố cho.

THUY-KÝ

18, Rue de la Citadelle, Hanoi

HỠI KẺ PHẢI ĐAU

Nay hỡi các người Nam Việt phải đau ngực, phải nay lành, phải đau khi quản mà đã chữa khỏa không phải dứng, hoặc là đã khoang chữa chắt nào cũ nay hỡi những người phải đau khi quản đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi ; nay hỡi các người phải chứng ho, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước khi tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tử nhược tôn. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nay không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con để cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nào các người không muốn giống Nam Việt bao mãi đi, nếu các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy cứ viết thư cho hiệu Bảo-chế MONTÈS số 54 *Paul Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 5 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa xúp, uống một lọ, thì 1 ấy khỏe mạnh về hẳn đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ. . . 0$90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một chai là . . . . 2$25

DẦU GAN CÁ THU

Một lít. 12f.00

Bớt từ 1$90 đến 2$00 (tùy theo giá bạc kho Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh hen rất thần-hiệu (SIROP N)

Một chai. . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. 4f.45

Độ 6$70 đến 8$90

Sáu lọ. 24f.50

Độ 34$90 đến 46$00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ 11f.80

Độ 1$76 đến 1$80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA

Thuốc (nước-bổ) bổ huyết

Một lọ 11f.40

Độ 1$69 đến 1$90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa nay thường hay hại người chết là bệnh grippe, nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên cần thầu-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vớt số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng-hồ nồng một viên rồi nồng nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì nồng rồi nhiều nước nóng vào ủ người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Báo-chế MONTÈS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

Kính cáo các bạn

Tôi nhân bận nhiều việc riêng, đã tự thôi việc viết bài giúp báo (Hữu thanh). Vậy trong khi tôi nghỉ hè ở Hanoi này, các bạn ở xa có gửi thư tới cho tôi, xin nhớ đề về hàng Bông số nhà 207.

3294 **Trịnh-đình-Rư**

Quan Bốc-tơ Bicơman

Y-khoa Tiến-sĩ

Chuyên trị về các thứ bệnh :

Hộ sinh, chứng bệnh đàn-bà, cùng con-gái, các chứng sôi trẻ con. Bệnh đau mắt, bệnh giang-mai và bệnh ngoài da càng nhiều các thứ bệnh khác, vân vân..

Phòng khám bệnh ở gần cuối phố Gia-long, số nhà 39. Bắt đầu từ 1 giờ đến 4 giờ chiều. Ông nói số 314.

2047

MỘT DỊP HIẾM CÓ

Nhà nước có cho tôi, trong một khu rừng ở Bắn-thâu, huyện Đông-triều, tỉnh Hải-dương đề làm than tầu, củi và gỗ, được hơn 3 năm nay, thành hiệu rồi, nay nhân giá gạo, không làm nổi việc, tôi muốn nhượng lại. Và tôi có một cái nhà 3 tầng số 41, ở phố hàng Bát cũ, tại Hanoi, muốn bán lại, định giá là : 2.000 p. 00. Ngài nào hợp ý, xin đến hỏi M. Huyện Có, số 19, phố hàng Quạt, Hanoi.

3293

CÁO-BẠCH

Tôi là Hiệp Taifong Lay-Vonne-Hing có lời kính-cáo để các ngài biết. Hiệp tôi đã bán cho Hội Ích-hữu thư-xã, hai bên giao nhận thanh thỏa cả rồi, từ mồng một Juillet mà đi, các ngài có đặt hàng hay là mua bán hàng gì thì về Hội-Ích-hữu-thư-xã giao thiệp với nhau mà thôi, còn như các ngài nào có bán chịu hàng gì cho Taifong-Lay-Vonne Hing thì xin đem facture đến lấy tiền trong hạn 10 ngày thì thôi, không có ở hiệu Taifong nữa.

3219

Trợ-Thiện-đường

Phố Hàng Long, số 30

Phòng giấy ở Hàng Phèn, số 29

(Rue du Vieux Marché)

Hanoi

Bản-hiệu mới xin được phép chuyên-trị về việc kiện bị có đề các thứ đồ và các thứ âm nhạc cho thiết. Lại có cả một ban tuồng đề đi phá quan trị huyện, sắt kẻ đưa tình, và một ban kèn tây thổi việc ky thì rất là vui vẻ, mà lại vẻ việc hiếu thì rất là buồn thảm.

Tính giá rất rẻ. Các ngài ở xa muốn theo bản-hiệu cũng xin nhẩu.

2063

BUÔN TẠI GỐC, BÁN TẠI NGỌN

Có lời kính đại để Quý-khách biết. Công-ty chúng tôi mở xưởng tại Hải-phòng làm đủ các thứ ghế mây kiểu « Thonet » :

Chaises
Canapés
Fauteuils
Rocking-chairs
Porte-manteaux
Tables et Lits

Marque "LION"

Quý-khách ở xa cần thứ nào, mua buôn hoặc mua lẻ xin viết thư cho Công-ty chúng tôi sẽ gửi ngay kiểu-mẫu và giá-cả để các Quý-khách biết.

NAM-TÂN

66, Boulevard Bonnal, 66

HAIPHONG

2062

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy quán báo, nhãng lại thế nào thì nước nóng vẻ ủ người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Hễ ai không gửi tiền thêu thì cứ để nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

Thưởng hàm. — Nhân dịp tết 14 Juillet, những người có tên sau này đều mỏng thưởng hàm.

Mỏng thưởng tùng cửu phẩm văn giai (9.2) :

MM. Lê-v-Minh Ngô-khắc-Thiện, Lê-phú-Chy, Nguyễn-Công thức Thảo.

Mỏng thưởng tùng cửu phẩm đội trưởng (9.2) :

MM. Ng-văn-Chi Ng-ngọc-Chất.

Ai tín. — Bản-quán được tin buồn rằng ông Phạm văn-Của, chưởng-giáo trường Pháp-Việt Sơn la vừa mới tạ thế, năm nay ông hưởng thọ 35 tuổi. Ông Của là lệnh-huynh ông Phạm-ngọc-Côn thầy thuốc ở Lục-nam, đường thúc ông Phạm-văn-Tôn giáo-học trường hàng Vôi Hanoi, và là lệnh-cữu ông Đặng-đình-Chấn, thư-ký phủ thống-sứ.

Ông Của nguyên là học-sinh ở Bắc-ninh rồi theo học trường Thành-chung *Jules Ferry* ở Nam-định được bổ vào ngạch Giáo-học đã ngoài 15 năm nay. Nay ông từ trần thì thật là thiệt hại cho Hợp-chính mất một tay giáo-sư rất cần-mẫn.

Bản-quán có lời viếng ông và chia buồn với qui-quyến

MỚI XUẤT BẢN

Một quyển tiểu-thuyết lối mới « Duyên Nghiệp Lý Mai » có nhiều tranh giấy tốt. Giá 0$18 Bán ở các hàng sách.

3280

Hội Hợp-thiện. — Bản hội kính-cáo để các hiếu chủ có mộ ký tăng tại trong đất phúc-trang biết :

Năm 1921, hẳn-hội cải táng những mộ vô-thừa-nhận ở khu Giáp 1, từ năm 1906 đến 1917 thì thấy nhiều ngôi vàn thì nát hết, xương thì mùn xương lẫn cùng đất, trông thấy thật là thảm thương. Nên bản-hội định đến tháng mười (Octobre 1922) năm Tây này, cải táng những mộ táng trong khu Minh 1, từ năm 1906, đến năm 1915, mà không mấy người thăm-viếng, đem đi táng trong một khu riêng, để những vong vô-thừa-nhận được mát mẻ.

Hiếu-chủ nào có mộ ký táng đã lâu ngày, hay là đành mất giấy ký-táng, thì đến hỏi ông giám-trang bác-hội, số nhà 75 ở phố Paul Bert, thì ông ấy sẽ sẵn lòng thừa tiếp.

Hội Hợp thiện lai cảo

Nghề chơi cũng lắm công phu. — Hai nhà danh-họa ở Hanoi là M. Lê-đình-Ninh (quản-lý hiệu tranh Hoàn Vân) và M. Trần-Phềnh ra công điêm-xuyết hơn một tháng nay, đã vẽ xong các bức tượng-đồ và tranh cảnh về bộ tiểu-thuyết Song-phượng kỳ duyên (sự tích Chiêu-quân cống Hồ). Bộ tiểu-thuyết ấy đang sắp chữ đề in lần thứ hai, chỉ nội trong tháng Juillet này sẽ có sách bán. Lần này sửa lại nhiều, lại có in thêm một bài bình-phẩm của cô Ngô-thị-Quyên nữ sĩ.

Giá bán 0 p.80 tiền cước gởi 0 p.20. Ngài nào muốn mua, xin gởi thư và mandat ngay cho ông Nguyễn đỗ-Mục, Trung-Bắc-Tân-Văn Hanoi

Ngã thang. — Chiều hôm qua, ở chợ cửa Nam, một ông cụ độ 70 tuổi bắc thang để lợp nhà chẳng may thang trượt ngã.

VIỆC BẮC-KỲ

TAM-ĐẢO

Chương-trình ngày hội 14 Juillet — Chương-trình ngày hội 14 Juillet như sau này :

Suốt các nơi đều trang hoàng lịch sự, 15 giờ thì bắn bia ; 16 giờ thì bắn chim cầu ; 17 giờ thì đánh tennis ; 19 thắp đèn và rước đèn, có kèn của đội linh khố-xanh thổi, 21 giờ đốt cây bông ; 22 giờ mở cuộc khiêu-vũ tại « Hôtel de la Cascade d'argent ».

VĨNH-YÊN

Chương-trình ngày hội 14 Juillet. — Chương-trình ngày hội 14 Juillet định như sau này :

Ngày 13 Juillet

18 giờ bắn súng đại-bác ; 20 giờ 30 rước đèn ; 21 giờ thả bóng. 21 giờ 30 đốt cây bông.

Ngày 14 Juillet

6 giờ 15 bắn súng đại bác ; 7 giờ điểm binh. Từ 8 giờ đến 10 giờ có các trò chơi như hát chèo, đánh đu ; 12 giờ bắn súng đại-bác. Từ 13 giờ 30 đến 17 giờ 30 có các trò chơi, 18 giờ bắn súng đại-bác ; 20 giờ 30 thắp đèn.

NAM-ĐỊNH

Sở-khanh quá. — Chiều hôm qua một cô thiếu nữ tay xách va-li đứng vơ vẩn ở đầu phố Harmand, mắt hoe hoe, thỉnh thoảng hạt châu rơi chảy qua đôi má đào, khiến cho nhiều người phát nghi. Ngay lúc đó có một bà, hình như bà phán hỏi thì ra mới biết cô bị một cậu công-tử lừa mà bẹn nhà ở phố Đồng-khánh số 403. Ôi ! tìm bao giờ cho thấy số nhà 403 ! Sở khanh quá !

T. S. lai-cảo

BẮC-GIANG

Nhà Trùng-trị Nhã-nam bán đấu giá các đồ mây tại nhà Cinéma tỉnh Bắc-giang. — Nhà Trùng-trị Nhã-nam được phép đem các đồ mây như là salon, ghế, bàn giường, các thứ hộp mây, bàn chải v. v. mà các trẻ con nhà Trùng-trị đã làm ra để bán đấu giá tại nhà Cinéma ngày 12 Juillet hồi 21 giờ.

Xin mời các quan, các ông, các bà trong tỉnh này chiều cố đến xem bán các đồ ấy, trước là làm cho các trẻ ấy thỏa lòng, phấn chí, gia công học nghề, vì thấy các ngài đã tỏ lòng yêu thương sau là xem các đồ bán, nếu ngài nào có lòng thương các trẻ này là người mình nay đã học làm được các đồ này, mà mua cho là chắt, thì cũng là như giúp, như cho, mà lại như là một cách khuyến tự nhiên bảo các trẻ này phải học nghề cho tinh xảo.

Sau khi đã bán các đồ đấu giá này, các trẻ nhà Trùng-trị sẽ hát một trò Cau-mãi-Thảo ; để đáng các quí quan, các quan, các ngài, cảm ơn vì đã có lòng tốt đến dự cuộc bán đấu giá này.

Le Tri-phủ de Yên-thế

FF^on Directeur

de la Colonie Pénitentiaire

VIỆC KINH-ĐÔ

Phép mầu của ta. — Phép mầu chẳng biết là di truyền từ đâu ? Có lẽ từ xứ Lào xứ Mọi di truyền lại cho người ta, mà xem ra cũng có cái công hiệu lớn lao lắm. — Cách vài hôm nay, ở nơi Ao-hồ, có anh tùy-phái kia vô ý mắc phải một cái xương cá rô to, ngáng ở giữa cuống họng đau đớn nhức nhối quá lắm, cả nhà hoảng hốt kiếm tìm đủ cách nhưng chửa không khỏi, mà người mắc xương càng ngày càng thêm đau, tưởng có lẽ chết. Mãi sau có người mách cho một ông thầy mầng, liền mời đến nhà, ông chỉ dùng lấy một chén nước lã và ba cây hương miệng đọc thần chú tay cầm hương vẽ một đạo phù trên mặt chén nước, rồi cho người mắc xương nông chỉ ba bớp mà cái xương liền liền ngay ! Xem cái công hiệu của phép mầu như thế cũng rất là lạ, tiếc rằng chẳng ai lưu tâm mà khảo cứu cầu cho phép mầu được công ngày càng thêm tinh.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được báo tiện rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy nên Bộ-quí ông nào mua thì phải tiền như-lai không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. ✓ Mua báo thì tính từ tiền bước mồng mười không tính từ giữa chừng.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường thụ độ nghỉ đăng Bảo-đảo hội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said Ai-cập- Huế

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt nó các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

3018.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

錦 金 寶 南

BIJOUTERIE - ORFÈVRERIE

NAM - BẢO

Hanoi — 16, Rue de la soie, 16 — Hanoi

CHẾ-TẠO : — Vòng, xuyến, hạt, nhẫn, giầy đeo đồng hồ, giầy truyền, đầu gậy, cán ô, tút-bọc, vỹ thuốc lá, hộp thuốc lào, vỏ điếm, v. v... bằng vàng đúng tuổi đóng-dấu và bảo-hộ sản. Có nhiều thợ khéo để làm hàng. In nên qui khách đặt lối-riêng.

BÁN : Vàng diệp Vinh thịnh-long, một đã thực đủ các mẫu), ngọc-thạch, giầy đeo thẻ ngà, giầy kim-khánh giầy kim tiền, đồng-hồ quả quít vỏ bạc và vỏ kền, v. v.

Buôn bán chắc chắn, cốt lấy sự tin cẩn làm gốc.

2042

Ngài nào có phiếu quốc-trái hoặc phiếu cổ-phần hay trái phiếu của các hội Công-Thương khác muốn bán thì xin mời quá-bộ lại hiệu tôi xin tính giá thiệt cao vì có người cần đến nhờ tôi mua hộ nên được giá hời lắm lắm.

Này kính-bạch,

ĐỨC-LONG Thương-cục

Số 90, Phố Mã-Mây, Hanoi

(Tonkin)

2086

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, công, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 **MẬU-THỊNH** kính cáo.

NHÀ-ĐỂ MỚI

70, Phố Hàng-Đồng, Hanoi

Nhà Đẻ quan Docteur PAUCOT có 40 buồng, sạch sẽ, tinh mạc, đèn máy, đồ dùng như phòng khách Ô-tên, có người hầu hạ nước nôi, giặt-giũ và phát áo lọt lòng, sữa, chai nước nóng cải, và có tỉ, có xiêm.

Sự trông nom lại có hai bà Sages-femmes đã từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở hẳn trong Nhà-Đẻ hàng Đồng để đỡ đẻ và tiếp đãi các bà, mà tôi ngày nào cũng lên thăm bắt mạch khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bằng huyết, tiểu sản, huyết bạch, hiếm hoi, muốn chữa đề vào chữa cũng được (năm riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức

Mỗi bà một buồng 10 ngày. **6$00**

Mỗi bà một buồng, 10 ngày. **10.00**

Mỗi bà một buồng 10 ngày. **15.00**

Mỗi bà hai buồng 10 ngày. **20.00**

Ra vào tự do

2557

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SÁN NHIÊN 祭

Tối thứ bảy :

NGƯỜI DƯƠNG-THẾ CHƠI MIỄN ÂM-PHỦ

Tích này chẳng những vui trò, mà lại đủ làm gương cho những bọn sét-tỷ cho say một cốn bốn lắt. Lộng-lẫy nhất cảnh Diêm-vương tuyên án hành hình rất là ghê gớm. Vui nhất cảnh chợ Mạnh ma vừa người vừa ma họp chợ.

Tối chủ-nhật :

PHÚC THỦY NAN THU

(Nước đã khó bốc đầy thưng)

Diễn theo lối cổ, không dàng tranh cảnh.

Nhiều liệt-qui tiếc độ thăng trước diễn tích Thị kính theo lối cổ không kịp đến xem, có gửi thư tới ở nhà cho bản-hội thình thoảng lại diễn một tích chèo cổ, xây xin lĩnh ý

Tối thứ hai :

THẠCH-NHÂN THÙY LỆ

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 5 đến thứ ba 11 Juillet 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

AMOUR EN VITESSE ET ÉMOTION

Hài kịch

Rất hay ! Rất lạ !

QUANG-MINH HOÀNG-HẬU

REINE LUMIÈRE

Thiên thứ hai

Nghỉ

ĐỂ CHO DON CARLOS LÊN NGÔI

NỐT HỒI THỨ IV, V và VI

Từ 1er Avril giờ đi

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi đi mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đến hỏi bản-quán, thì cho biết c ! số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản quán cái giấy quán ấy, để cho người làm đề tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vẫn tắt, hoặc thêm quê, không nơ đọc được. thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

華 PAO-VA 寶

八 廿 牌 門 街 浦 行 內 河 京 東

Làm và bán đủ các đồ vàng bạc, như : vòng, xuyến, hoa, hột, khuyên, nhẫn, v. v.....

Bán các đồ ngọc và hạt châu rất quí ở bên Tàu tải sang, đồ sứ, đồ sơ, đồng bồ, nhỡn-kính, v. v.....

Làm thực tốt — Giá phải chăng

Xin Qui-khách chiếu cố đến :

Chợ hàng Bồ, số 28 — Hanoi

DẦU BẠC-HÀ TỐT THƯỢNG HẠNG

Thứ dầu bạc-hà này do người Đại-pháp chế ra, chữa các bệnh nhức đầu, đau bụng, tê thấp rất là thần hiệu.

Dầu đựng lọ nhỏ, lại có cả vải cao su bao kín nút, không khi nào bị bay được.

Mỗi lọ chỉ đựng có ba grammes dầu mà thôi.

Giá bán rất rẻ.

Nên nhận kĩ dấu-hiệu là « HAI CÂY » (DEUX PALMIERS).

2051

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ

ĐẠI HỘI ĐỒNG BẤT-THƯỜNG

Thưa các ngài cổ-đông ÍCH-HỮU THƯ-XÃ,

Đến 2 giờ rưỡi ngày 16 Juillet 1922 xin mời các ngài đến nhà Hội-quán, số 18, phố Mã-vỹ (18, Rue des Chapeaux), Hanoi, để họp Đại-hội-đồng bất-thường bàn định mọi việc hội.

Chương trình :

1° Chứng nhận việc đủ vốn năm vạn.

2° Định việc gọi thêm vốn lên 10 vạn.

3° Nghe lời tuyên bố về việc hành động quang-minh của Hội.

Ngài nào không về kịp, xin gửi giấy giao-quyền về cho.

Chủ-nhiệm

TRẦN-QUANG-HUY

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.
Từ rofilms của Cornell

THƯƠNG-GIỚI TÂN VĂN

Ngày 8 Juillet 1922

Giá bạc

Kho Nhà-nước .... 6 f. 95
Nhà Ngân-hàng .... 6 . 95

Tàu tới tàu đi

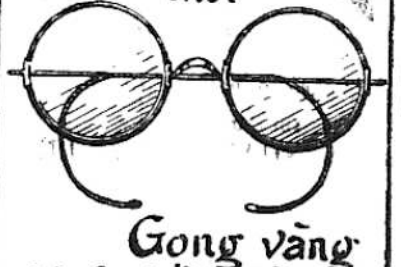
Tàu *Commandant Dorise* sẽ tới Haiphong ngày 9 Juillet.

Tàu *Amboise* ở Marseille đã đi Đông-Pháp và Nhật-bản ngày 16 Juin

Tàu *Cordillère* đã khởi hành ở Marseille đi Đông-pháp, và Nhật-bản ngày 30 Juin.

Tàu *Commissaire Pierre Lecoq* sẽ tới Haiphong ngày 12 Août.

THỬ KÍNH NÀY: Rất hợp thời

Gọng vàng vành đồi mồi mui gì cũng có giá: 4$50 có hộp đựng rất đẹp

Tông-Yune-Tài
49, Phố hàng Ngang, Hanoi

PHONG-TÀI
Số 43, phố Xe điện (Rue des Pipes) Hanoi.

Hiệu của người Việt-Nam
Đóng giầy tây giầy ta
Kiểu đẹp, da tốt, giá rẻ
Có catalogue riêng ai muốn xem hiệu sẽ gởi biếu
Ai muốn đóng giầy xin gởi kích thước, và một ít tiền đặt hiệu sẽ làm ngay
Hiệu có gởi hàng theo lối lĩnh hóa giao ngân
2064

Đồ chạm, đồ sơn, kiểu mẫu sành,
Ai làm nên đến hiệu An-bình.
Bốn tư, nhà tại hàng Bông nọ,
Mừng nước ta nay kỹ-nghệ tinh.

ĐỦ MÙI!

Hiệu CỰ-LONG mới nhận được đủ các mùi da đi mùa bức. Quí khách ông bà nào muốn dùng giầy tây, giầy ta thật tốt mà hợp thời-trang, xin viết thơ cho hiệu *CỰ-LONG, 61, Rue des Paniers, Hanoi.* 2027

泰 LỢI-THÁI 利
BÁN ĐỒ VÀNG BẠC
104 Rue des changeurs Hanoi
(Trước ở số nhà 110)

Bản-hiệu chuyên nghệ đã lâu năm buôn bán thực thà, được nhiều qui khách chiếu cố, đã thành nền nếp, nên có thể bán được nói giá hơn mọi nơi. Hàng bán có đơn nhận vàng đủ cân đủ tuổi, dù các ngài thân hành lại, hoặc gửi thư về, bản hiệu cũng theo thời-giá mà tính rất phải chăng 2042

Nước hoa vệ-sinh mới sang

Kính trình các quý-khách biết rằng, hiệu tôi bán thứ nước hoa Jean de Parys *gọi là* Arôme des Fellahs *dùng để ướp thuốc-lá, thuốc-điếu, xì-gà.*
Lại có bán đủ các thứ như sau này: nước gội-đầu, cà-rem, phấn, xà-phòng thơm, vân vân.
Bán tại hiệu VŨ-QUANG-PHÚC
Thân-khoát
48, Phố nhà Thờ, 48, Hanoi
Độc-quyền Đại-lý Bắc-kỳ.
Bán cất và bán lẻ, giá tính phải chăng. 2068

興 CHẤN-HƯNG 眞
舖 器 玉 寶 珠 美 銀 全

Nhà đồ phố-hàng Bạc, số 80, Hanoi, có tiếng rất khéo rất cần-thận xưa nay và dầu-xức nhiều gia có bằng-khen thưởng, mà bán giá nhất định thật, dầu qui-khách ở xa gửi giấy đến mua cũng được hạ như đến tận nơi, lại có giấy cam-kết chắc chắn làm đoan rằng khi không muốn dùng đến nữa có thể giả lại được mà chẳng thiệt gì.
2065

RƯỢU
QUINQUINA CUSSAC
Rất bổ
dùng cho những người ốm yếu.
BÁN TẠI
NHÀ
GUIONEAUD FRÈRES
ở Hanoi-Haiphong, và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh. 2051

潘 興 成
PHAN-HƯNG-THÀNH
28, Rue des Cantonnais, Hanoi

Bán buôn và bán lẻ đủ các thứ to, hàng Tàu, hàng Tây, hàng Ta, hàng Saigon, vân vân.
Hàng tôi mà tính nói giá hơn các tiệm khác.
Qui-khách ở xa muốn mua hàng gì xin viết giấy về bản hiệu sẽ gởi ngay lĩnh contre-remboursement. Bản-hiệu có cả thợ may rất khéo, qui khách có muốn may luôn tại hiệu cho tiện thì xin đo kích thước gởi về và xin đặt trước cho bản-hiệu chia tư một phần tiền; còn thiếu bao nhiêu sẽ gởi đi lấy sau, may cắt cẩn-thận và rất là chóng vì có nhiều thợ giỏi.
2540

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP
CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM
Ed. MONTÈS
Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 64

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiến
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 50 một chai
Theo luật mới [illegible] muốn dùng thuốc này phải xin đơn quan Đốc-tơ người Pháp thì mấy có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ
Thuốc bổ sức; kém ăn-ngủ, mất mệt không muốn làm việc gì; dùng thuốc này hay lắm.

Máy thử bản-hiệu hay bán:
Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE
Thuốc tiêm gọi là 914, *trị bệnh Giang-mai*
Thuốc ho gió SIROP PECTORAL *đặc-cổ, sổ-mũi.*
Thuốc lao *chỉ người lớn dùng được thôi*
Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc uống = 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc thụt = 0 $ 90 một chai
Chữa các chứng lậu: chẳng kì mới hay cũ: uống thuốc cachets antiseptiques *và thụt thuốc* [illegible] *của Bản-hiệu thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được vô số người khỏi bệnh lậu.*

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 60 một lọ
Trị những bệnh đàn bà như: Kinh nguyệt không điều, hay là khi hành kinh đau đớn mình mẩy, như đau bụng, gió cơn, uống thuốc này đổi máu xấu lấy lại máu tốt trong mình đã bao kém.

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC
ĐỒ MÔ-SẺ
Kính-ảnh, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc *Citrate* và thuốc *Bromure*
Bán chọn và bán bao kín
Bán cất và bán lẻ
« THUỐC DÉRÉ »
0 $ 90 một chai 1/4 litre
Trị bệnh giang-mai tốt lắm [illegible] dùng thuốc 914 rồi thì nên uống thuốc này cho tiệt nọc! Dùng thuốc khác rồi cũng cần phải uống thuốc này thì mấy chắc khỏi hẳn được! Thuốc này rất hay, rất quí vì chẳng hại gì đến sự sinh dục, lại bổ sức cho người có bệnh.
Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn litre. Giá có 3 $ 00 mà thôi.

THUỐC CHỮA BỆNH KHÔNG NGỦ ĐƯỢC,
BỆNH ĐAU GÂN,
BỆNH BUỒN BỰC

Khi nào người ta đau não, đau gân, thì thấy không ngủ được, đau gân, đau cốt, nghĩ không ra việc, đau lưng, đau ngực, ngủ thì chập chờn, thấy trong mình khó ở mà bình như điên dại, công việc không muốn làm, nếu không chịu chữa ngay thì chắc cũng nên.

Trong những vị uống mà muốn cho ngủ ngon giấc, khi thức dậy không thấy ăng đau, thì chỉ nên dùng thuốc *Neurinase* Thuốc này [illegible] dùng cũng được, dù trẻ con, ông già, con gái, đàn bà đến tuổi hay sinh bệnh và các thứ bệnh thương gân.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả
2058

Nhà Bán đồ « TÂM TÂM »
Hà nội, ở phố hàng Trống.
Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

AU BONHEUR DES TONKINOIS
UNE FABRIQUE DE CASQUES-FANTAISIE
HAI-CHINH
16 RUE DU PONT-EN-BOIS. 16
TONKIN–HANOI

Thưa các ngài, chúng tôi mới tìm được một thứ vải trắng lợp mũ thực bền thực đẹp mà không bao giờ dăn được.
2080
Nay kính.

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ
Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư.
Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON
Giá mua đồng niên 6$00
Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất dễ dàng lý-thú.

AI MUỐN MAY MẶC TƠ, LỤA
HÀNG TỐT, HÀNG ĐẸP
THÌ NÊN ĐẾN HIỆU

PHAN-THÁI-THÀNH
Số 4, Phố hàng Ngang, Hanoi

Có đủ các thứ hàng Tây, hàng Tàu, hàng Ta, hàng Saigon, vân vân

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES
TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN
Chính-quán tại phố hàng Trống, số 30 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.
Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-lịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán 2048

CÁO-BẠCH

Chúng tôi kính trình các qui khách biết rằng chúng tôi thuận bán chịu Phốt-phát (Phosphates) đến mùa tháng mười gặt rồi mới lấy tiền, song những các nhà tư mà mua thì phải có gì chắc-chắn để gửi chúng tôi, làm tin như là: đồ bản của nhà ruộng nương (Titres de propriétés) phiếu Quốc-trái (Titres d'Emprunt Français) phiếu Đông pháp công-thải Titres d'Emprunt Indochinois vân vân

Những giấy phiếu Quốc-trái, công-thải mà chúng tôi giữ để làm tin thì bao giờ cũng vẫn là của những các nhà mua hàng chịu đem gửi; mà khi đến hạn giả tiền mua chịu hàng rồi thì chúng tôi giả lại các giấy má ấy, mà nếu đang khi chúng tôi giữ các giấy má ấy có phiếu nào được mở trúng số thì cái số ấy vẫn thuộc về của người có phiếu đem gửi.

Những các làng đã cải lương rồi mà có những giấy phiếu ấy có thể mua chịu được phốt-phát, muốn biết cách thức mua chịu phốt-phát thế nào thì các làng ấy cứ hỏi tại các tòa Công-sứ.

Kính cáo
SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN
133, Avenue Paul Doumer,
HAIPHONG.
2085

Nº 122

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Lưu-tiệp khi trước nghe đọc tờ tâu, đã kinh hồn táng đởm, bấy giờ lại nghe tiếng gọi, mới run đây-đẩy, rồi qui xuống mà tâu rằng:

— Muôn tâu bệ hạ! kẻ hạ thần..

Vua *Thành-tôn* mắng rằng:

— Lão giặc! mày dung con làm cán mạo tấu cho bọn *Hoàng-phủ-kính* đầu hàng quân giặc, để hãm người vào tội bất trung. Ngày nay mày lại định đem giang sơn của trẫm mà hiến cho quân giặc là nghĩa làm sao?

Lưu-tiệp tâu rằng:

— Con trai kẻ hạ thần, chẳng lẽ không lấy được vợ hay sao, khi nào lại có việc tranh hôn! Còn như việc *Hoàng-phủ-kính* đầu hàng quân giặc là do tự quan tuần phủ Sơn-đông mạo tấu, chứ kẻ hạ thần có can-dự gì.

Vua *Thành-tôn* đứng dậy, cầm lấy tờ phản-thư ném xuống đất mà bảo rằng:

— Lão-tặc! Mày hãy mở cái mắt cẩu trệ kia ra mà xem bức thư này xem rằng bút tích và ấn kiềm của ai đó!

Lưu tiệp vừa qui gối vừa dịch lên, nhặt lấy bức thư nhìn xem, quả nhiên bút tích và ấn kiềm của mình mới toát mồ hôi ra, rồi rập đầu xụp lạy mà kêu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Lão-thần tội thật đáng chết, xin bệ-hạ nghĩ tình hoàng-hậu thuở xưa mà xá cho cái thân giun-kiến này!

Vua *Thanh-tôn* nói:

— Trẫm có bạc-đãi gì nhà-ngươi mà sao nhà-ngươi lại muốn đem giang-sơn của trẫm hiến cho *Triều-tiên*?

Lưu-tiệp lại lạy mà kêu rằng:

— Thực quả chỉ vì kẻ hạ-thần biết rõ cái lai-lịch của *Vương-thiếu-phủ* và *Vi-dũng đạt* sợ cha con hắn thắng trận hồi triều, chắc phải báo lại thù cũ cho nên muốn mượn tay giặc *Triều-tiên* để hại bọn *Vương-thiếu-phủ* đó thôi, chứ không phải dám hiến giang-sơn cho quân giặc, xin bệ-hạ minh xét.

Vua *Thành-tôn* quát to lên rằng:

— Lão-tặc đã dám phản-nghịch như vậy thì truyền cho võ-sĩ hãy đem giam vào ngục-thất. Nhất diện sai quan Lại-bộ thượng-thư và Hình-bộ thượng-thư đem ngự-lâm-quân đến vây bắt gia quyến *Lưu-tiệp*, cũng đem giam vào ngục-thất cả. Lại tịch biên gia-sản và kiềm soát trong nhà họ *Lưu* xem có đồ vật gì phạm cấm hay không?

Hai quan đại-thần phụng mệnh đi ngay, dẫn nổ *Lưu-tiệp*, nhưng vì việc phản-nghịch, cho nên không ai dám nói. Khi hai quan đại-thần đem 500 ngự-lâm-quân đến vây nhà họ *Lưu*, chỉ bắt nàng *Ngô-thục-nương* và nàng *Đỗ hàm-hương* đem giam vào ngục thất, vì hai nàng đã có con với nhà họ *Lưu*, còn bao nhiêu nữ tỳ thị-tiếp đều tha cho ra cả.

Khi khám trong tráp, lại có bắt được hai phong mật-thư: một phong của *Lưu-khuê bích* ở *Vân nam* gởi cho *Lưu-tiệp* bày mưu hại *Hoàng-phủ kính* để tiện việc tranh-hôn; còn một phong nữa của quang ... *phủ Sơn đông Bành-như-trạch* trả lời *Lưu-tiệp*.

Trong thư nói:

« *Hoàng-phủ-kính thực bị quân*
« *Phiên bắt, chứ không phải đầu*
« *hàng, nhưng nay cũng xin theo như*
« *lời dặn mà mạo tấu cho tội phản-*
« *nghịch, chắc quốc-trượng ngày*
« *nay cũng được hả lòng. Vậy có mấy*
« *lời kính phúc ».*

Quan Lại bộ bảo quan Hình bộ rằng:

— *Bành-như-trạch* theo lời ủy-thác của họ *Lưu* mà trở kẻ trung-lương làm phản-nghịch, thật là cái tội to lắm, ta phải đem bức thư này để dâng ngự-lãm mới được.

Quan Hình bộ khen phải truyền võ-sĩ niêm-phong nhà họ *Lưu* lại, rồi về triều tâu với thiên-tử.

HỒI THỨ XLV

Quan Lại-bộ và quan Hình-bộ qui xuống tâu rằng:

— Tuân-dâng phụng mệnh đến nã bắt gia-quyến nhà họ *Lưu*, biên có bắt được hai mẹ con *Ngô thục-nương* là thiếp của *Lưu-tiệp*, và hai mẹ con *Đỗ hàm-hương* là thiếp của *Lưu-khuê-bích* đã đem giam vào ngục-thất rồi. Còn các người khác đều ở tại *Vân nam* cả. Gia-sản tịch biên sung công. Lại bắt được hai phong mật thư không dám ẩn-nặc, xin kính dâng để ngự-lãm.

Vua *Thành-tôn* xem xong hai phong mật-thư, nổi giận mà phán rằng:

— *Bành-như-trạch* cũng thông đồng với họ *Lưu* để tác tệ trở người trung lương làm phản nghịch, nghĩ thật đáng giận!

Nói xong, truyền thảo hai đạo chiếu-thư, sai hai viên quan: một viên đem quân thẳng tới *Vân nam*, nã bắt gia quyến nhà họ *Lưu*, và một viên đem quân thẳng tới *Sơn-đông*, nã bắt *Bành-như-trạch* về Kinh, để giao cho quan Binh-bộ thượng-thư là *Lệ-minh-đường* tra hỏi.

Binh-bộ quan qui xuống mà tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Con trưởng *Lưu tiệp* là *Lưu-khuê quang* hiện đang sung trấn ở *Nhạn-môn-quan*, xin cho nã bắt một thể.

Quan Tả-thừa-tướng là *Kỳ thịnh-đức* và quan Hữu-thừa-tướng là *Lương giám* đồng thanh mà can rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Việc ấy thần-đẳng thiết tưởng không nên! *Lưu-khuê-quang* xưa nay vốn là người trung trực, không cậy quyền-thế, thật khác tính *Lưu-tiệp*. Từ khi lòng trấn ở *Nhạn môn-quan* thì mặt bắc không lo ngại gì. Và sau khi *Hoàng-phủ kính* thất bại, bắc-phiên thừa thế đem quân quấy nhiễu, *Lưu-khuê-quang* gia sức đánh dẹp, mới được yên lặng. Nếu nay lại nhân việc này mà nhất khái nã bắt thì về sau ai còn dám vì nhà-nước xuất lực nữa. Xin bệ-hạ theo cái nghĩa bầy (của) đúng Vũ (1), mà mau thảo một tờ ân chiếu, sai người đến dụ bảo *Lưu-khuê-quang* tha cái tội liên tọa cho, khiến hắn được yên lòng mà chống nhau với quân-giặc, khi nào đắc thắng, sẽ luận công thăng thưởng. Như thế thì *Lưu-khuê-quang* cảm phục thánh-ân, tự khắc phải hết lòng vị quốc.

Vua [illegible] mừng mà phán rằng:

— Hai [illegible] kiến.

Nói xong, truyền thảo [illegible] chiếu, sai quan đến dụ [illegible] *Lưu-khuê-quang*. Ngày hôm ấy, *Lệ-minh-đường* về phủ, mật-bảo nàng *Tố-hoa* rằng:

— May có nàng *Lưu-yến-ngọc* thì về việc kế-tự, ta hãy để cho nàng lấy trước, ta lại có thể hoãn trong mấy năm nữa, rồi sẽ cải-trang.

Nàng *Tố-hoa* khen rằng:

— Tiểu-thư độ-lượng như vậy, thật là (rất) tốt! Bồ mình mà giúp cho người!

Sáng hôm sau, vua *Thành-tôn* ra triều, giáng chỉ rằng:

Hoàng-phủ thiếu-hoa thật là người trung-can vị quốc! Khi nào về tới đây, nên phải tâu rõ, để trẫm sai mấy viên đại-thần ra nghênh-tiếp, cho được trọng thể.

(Còn nữa)

(1) Ông Vũ là con ông Côn. Ngày xưa vua Thuấn bắt tội đem đày ông Côn mà dùng ông Vũ.